

Svět mojim duhovnim bratam k novimu létu.

De so v dobrim duhu vredovani časopisi ljudstvu v veliko korist, je med izobrazenimi že zdavno spoznana resnica. Sosebno v zdajni dobi, ko nam skorej vsaki dan kaj noviga prinese, so dobri časopisi živa potreba. Po kateri poti se dajo ne samo vsakdanje prigodbe beržej razglasiti, ampak tudi krivi zaumeni med ljudstvom ložej popraviti, — laži, ki jih nevedni ali hudobni ljudje tolikokrat trosijo, bolj zatirati, — in mnoge potrebne vednosti ložej razširjati, kakor po dobrih časopisih? Ali kako redka je še hiša med našim priprostim ljudstvom, v kateri bi kaki začasni list, kakoršnih zdaj ni pomanjkanja, brali, marveč se sliši tolikrat stara presoja: Cajtenge vse lažejo! — Kako bi se dalo temu nekoliko v okom priti?

Ne zamerite mi, dragi duhovni bratje! de vam tale svět ponudim: Večina nas duhovnikov je kmečkiga rodú, vsaki zmed nas ima domá zlahto bližnjo ali daljno, v kateri jih zna gotovo eden ali več brati. Naj vsak za tekoče léto kakimu svojimu na kak prostimu ljudstvu ugodin časopis, postavim na „Novíce“ ali „Zgodno danico“ ali „Vedeža“ naroči, in ga tako brati primora. — Na ta svět me je moja lastna skušnja napeljala. Ko sim svojimu bratu celi tečaj „Novíc“ ponujal, naj jih na dom vzame in o priliki prebira, mi je vselej odgovoril: „Nimam časa toliko brati.“ Čakaj, bratee! sim si mislil, boš bral ali ne. Grem in naročim vlni osorej zanj na „Novíce“. Ko se prvi list v hiši oglasi, zmajejo moj stari, sicer práv častitljivi oče — kterimu Bog še dolgo živeti daj! — z glavo ter pravijo: „Kamor bi bil M.... ta dva goldinarja obernil, bi bil bolje storil.“ Lajnsko spomlad pridam bratu še „Cerkveni časopis.“ In glej! unidan me je željno poprašal, ali bom še zanaprej zanj Novíce in cerkveni časopis plačal ali ne? in stari oče pravijo: No, zdaj vender kaj zvemo, kako se po svetu godí. —

Kogar bi utegnili stroški od mojiga sveta ostrašiti, naj pomisli, de je že tako vsak tem svojim po móci pomagati dolžan, in de je gotovo boljši na svetovano vižo k telesnimu in dušnimu blagostanju perpomoči, kakor z denarmi, ki se takó radi po nepotrebnim potratijo. M.J.

Turšična smukavnica.

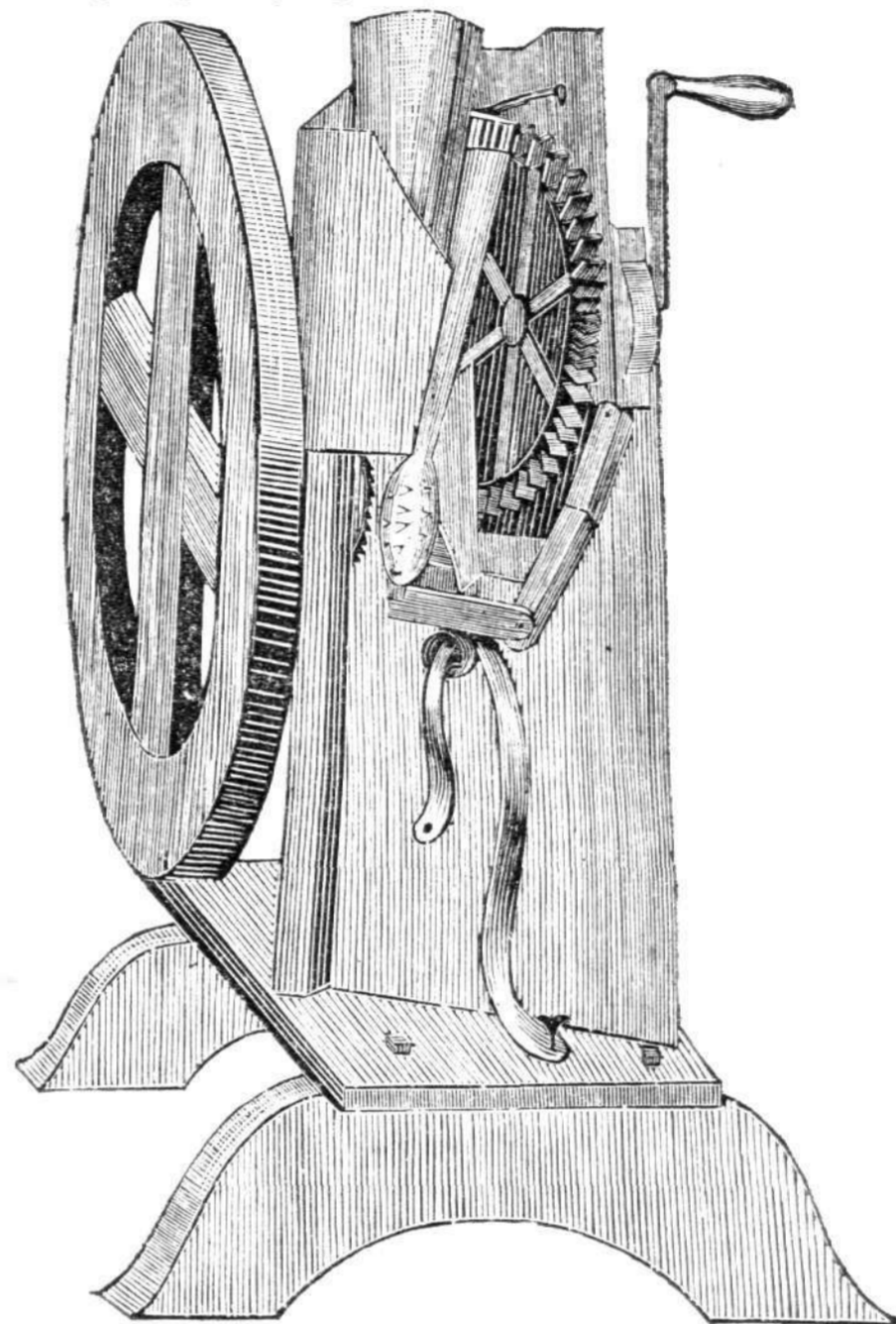
Navada je, de kmetje posušene turšične stêrže ali strôke z rokami smučejo. Se vé de kjer pridelk ni velik, in kjer se družinskih rok ne manjka, de se da to delo brez mašine, samo z rokami lahko opraviti.

Kjer pa veliko turšiče pridelajo, in kjer gospodar svojo družino pri družih opravih potrebuje, je pa smukanje turšice z rokami prezamudno. Takrat je smukavnica dobra.

Smukavnica je mašina, turšico práv naglo osmukati. Pred nekimi 20 léti jo je gosp. Mariot našel, gosp. Gardner pa popravil. Tako popravljena smukavnica je prišla v létu 1838 v Florenc na Laško, kjer jo je za kmetijstvo skerbni Dunajski grof Harrah vidil in od onod na Dunaj sabo vzel. Na Dunaji sta jo izdelavavca kmetijskiga orodja Burg in Jobst napravljati in po 20. do 30. gold. prodajati začela. Kér je ta mašina zares dobra, se je kmalo razširila po Estrajskim, Štajarskim, Marskim, Koroškim, in nekatere take mašine so prišle tudi na Krajnsko, pa le malo. Krajnci so se mašin dosihmal le malo poprijemali in se večidel le prostiga stariga orodja deržé — pa nadjamo se, de bo to kmalo drugači. Novi časi bojo terjali, de se bomo povzdigniti mogli na višji stopnjo v vsim, in de se bomo poterjeniga noviga orodja radi poprijeli, ako delo boljši in hitrejše opravi in se takó veliko časa prihrani. Čas pa je denár.

Novice si bojo létas prizadevale, kmetijske gospodarje soznaniti z mnogim dobrim orodjem, in bojo po potrebitudi v podobah pokazale dobre drevésa (pluge), sejavnice i. t. d. Marsiktero reč si bo lahko ena soseska omislila, ki si je pomamezni gospodar napraviti ne more. Prihodnjič bojo vsi kmečki gospodarji v vožji soseskini zavezi živéli kot udje eniga trupla.

V lanjskih Novicah in létašnji pratiki smo dali popolni podúk, turšico saditi in obdelovati. Danas vam podamo podobo velike hvale vredno mašine — turšične smukavnice — na ogled, katero ima kmetijska družba v Ljubljani, kjer jo vsak lahko vidi in poskusi.



Ta smukavnica osmuka z 2 delavcama v 10 urah 40 vaganov ali mecnov turšice. Eden suče koló, drugi pa méče strôke v plehasto cev (tráhtar), kjer jih grebenasto vertilo nana-glama zagradi, de osmukani spo-dej vùn padejo.

Turšica je glava vsih žit. Ona donese ne le narobilniši pridelk na zernji, temuč vse, kar od turšice pride, zamore kmetovavec dobro oberniti. Toča ji malo škodje, in ona se skorej po vsih krajih dobro obnaša. Mende de bi ne bilo napčino, ko bi tudi na Dolenskim namesto marsikteriga no grada turšično polje stalo!

Slovenci — slovenski jezik.

Vodnik lepó pripoveduje od slovenskiga jezika. En kos tega pripovedovanja smo podali bravcam v lanjskih Novicah — drugi kos pa bomo prinesli létas.

Čmu tedej govorite vi od slovenskiga jezika, če nam Vodnik to reč razlaga? bo morebiti kdo vprašal. Na to vprašanje odgovorimo létó:

Kakor se kaže, bojo letas Novíce veliko novih prejemnikov dobile, v kterih se je ljubezin do materniga jezika vžgala, kar nas práv veselí. Tem novim bravcam je treba saj kratko povedati: kdo de je Slovenec, in kaj de je slovenski jezik.

Tudi od naših kmetov na Krajnskem smo se že večkrat prepričali, de ne vedó, de so Slovenci. „Krajnci smo“ — pravijo — „in kranjski jezik govorimo.“

Res je, ljubi prijatli! de ste Krajnci, in de krajnsko govorite — tode krajnska dežela je le en kos slovenske zemlje, kteriga so naši očaki Slovani zató Krajn imenovali, kér na kraji, na meji laške dežele stoji. Krajnci smo tedej nar krajni rod ene matere, eniga naroda, ki se že od nekdej Slovenci imenujejo. Slovenci smo na Krajnskem, na Koroškem, na Štajarskim, na Goriškem, na Teržaškem in Istrijskim. Vsi smo sinovi ene matere Slovenije, vsi imamo z majhnimi razločki edini jezik, ki se ne imenuje krajnski, ampak slovenski jezik; „windische Sprache“ ga Nemci imenujejo. Že nas stari pisa-